

Saksan naisten Kansallisliiton kongressi.

Mietteitä ja vaikutelmia,

Suomen naisten Kansallisliitolle

esittänyt

Ilmi Hallstén.

Helsinki 1912,
Suomal. Kirjall. Seuran Kirjapainon Osakeyhtiö.

Saksan laisista

Kansallisten kongressin

toiminta ja vaikutus

suomen kateen kansallista

toiminta

toiminta

toiminta

toiminta

En erehtyne, jos sanon että Saksan naisten näyttely ja kongressi, jossa minulla Suomen naisten Kansallisiiton edustajana oli kunnia olla saapuvilla, on yksi ainoa suuri ilmaus pedagogisesti syventyneestä käsityskannasta, jonka pitäisi olla kaikille meille naisille ominainen, mutta joka Saksan aikansa siivostyksen huipuilla olevissa naisissa näyttää kehittyneen elämänvoimaksi. Se tietävät että, jos mieli jatkunnan kulturisissa kohota, niin sen kaikille jäsenille on kasvatuksen kautta annettava tämä edistysmahdollisuus. Ja he toimivat tämän mukaan. Se kasvattavat täyrikaswaneita, he kasvattavat nuorta polvea. Ja kun he vuosikymmenien sitkeällä ja monipuolisella työllä ovat päässeet niin pitkälle, että naisten toiminta todellakin on paljon merkittävä kulturi-tekijä, niin he kasvattavat miehistä yleisöä sitä näkemään, sillä Saksassa, jos missään, pitää paikkansa Jhsenin sana: „Teidän yhteiskuntanne on poikamies-ielujen yhteiskunta. Te ette näe naisia!“ Heillä on päämääränsä: tulevaisuuden yhteiskunta, miehen ja naisen yhdesä rakentama ja vaalima, selwänä, woisi sanoa firkaistettuna hentisen katseenja edesjä, mutta heillä on samalla tarkka psykologinen ja kansanpsykologinen filmä, joka johdattaa heitä valitsemaan tepsiwät keinot herättää niidenkin huomion, jotka ovat tottuneet filmät ummessa kulkemaan heidän toimintalansja ohi. Se kosoowat kaikki woimat yhteen ja tekewät ohjelmanja niin laajaksi, että siihen mahtuwat kaikki naisten riennot ja kulturiharrastukset. Se saawat siten mukaansa keijarinnan ja ruh-

tinattaret, ylhäiset ja mahtawat — ja tietäähän sen mitä se waikuttaa pintapuoliseen yleisöön — se tulee mukaan, näkee ja kuulee ja joutuu kosketukseen aatteen kansja. Mutta mukaan liikkeeseen tulewat muutkin piirit, tieteen, taiteen, käytännöllisen työn edustajat, vaatimaton ammattinainen tai sosialisen aputyön tekijä, jotka tuntewat tarwitewansa hentisen näköpiirin laajennusta tai ehtäpä apua heidän polullaan kohtawien esteiden poistamiseksi.

Tästä harrastustien moninaisuudesta ottawat naisasian johtohenkilöt sitten esille yhden alan, jonka waaliminen on heidän kansjasansa niin hellän huolenpidon esineenä, että sillä, melkein sen pelkällä mainitsemisellakin, on yritetty ja yhä vielä yritetään tukahuttaa naisten pyrkimystä kehitykseen, wapauteen ja persoonalliseen elämään — he ottawat etualalle kodin. Ei kuitenkaan niin, että he haltioituneina osoittaisiwat saksalaista kotia yleensä jonkinmoiseksi ihannekodiksi. Päinwastoin! Jotta koti todellisuudessa pääsisi nykyajan siivostyksen tasalle, he ajettawat jyrkkiä waatimuksia naisten opetuksen sekä tiedollisessa että käytännöllisessä suhteessa. Nuorten naisten pitää saada kehittyä monipuolisesti ja perusteellisesti. Naisen pitää päästä wapaaksi puolinaisuudesta, joka johtuu siitä, että hänelle o-
petetaan wäähän kaikkea eikä mitään perinpohjin, wapautea dilettanttisuudesta, joka on kaiken todellisen osaamisen irwikuwa. Ja nämät waatimukset tuowat, kuten sanotti, Saksan etewät naiset esiin kodin nimesjä. Täten he kiertäwät ase-
en wastustajan kädestä, kääntäwät häntä

vastaan hänen oman ominaisimman ja rakkaimmat iskusanaanja. Se huolehtivat niin, nämät naisasianaiset, kodin edusti, että kuuluisa tiedemies professori Harnack katjoi welvollisuudekseen kongressin puhujalavalta singauttaa pienen ojnenuksen Saffan miehille. Hän näet arweli, että olisi aika heidän luopua taawastaan muistuttaa naisia heidän welvollisuufjistaan kotia kohtaan. Naiset itse pitävät tyllä tästä ominaisimmasta tehtävästään huolen siitä paremmin, mitä enemmän heidän on juotu persoonallisuuttaan wapaasti kouluttaa. Ei ole eläintieteilijän tehtävänä opettaa lintua lentämään tai pitämään huolta perhosesta, ettei se kadota siipiaan, ne osaawat sen itsestään.

Kodin parašta ajatellen waaditaan siis nuorille tytöille ammattiope t u s t a. Ei riitä se parhaimmassa tapauksessa metoditon opastus, mikä kodissa woidaan antaa. Metodisesti koulutettujen opettajien johdolla pitäisi kaikkien naisten saada perehtyä kodinhoidon kaikkiin tehtäviin. Olkoon naisen wastainen elämäntyö mikä tahansa, aina hänellä on hyötyä siitä, että hän osaa kotia järkipäijesti hoitaa. Ja toiselta puolen on kodille warmasti hyötyä siitä, että perheenäiti lisäksi ehkä ennen naimisiin menoaan on perehtynyt johonkin erikoisammattiin. Tämä on hänen woimiansa ja tykyjansä harjoittanut ja totuttanut häntä työhön. Siten kodin ja ammatin piirit nyhajan, koneiden ja työnjaon aikakauden elämässä monenmoisella taowoin kutoutuwaat toijinsa, ei kuitenkaan wastakohtina, jotka julkewat toijensa pois. Ne päinwastoin tufewat ja tähdentäwät toijiaan.

Tällaiset mietteet johtuivat ikäänkuin itsestään mieleen, kun katseli naisten näyttelyä. Se oli hawainto-opetusta mitä monipuolijinta laatua. Jos selwyhyksen waati, ei oltu peljätty nawiisiltaan näyttäviä feinoja. Tawalla millä tahansa oli kiinnitettävä katsojan, naisasiasta tietämättömmimmänkin, huomio ja herätettävä hänessä mielenkiintoa.

Mutta tämä hawaintoainehisto joutui sitten perusteellisen ja monipuolisen käjittelyn ejineeksi kongressissa, ja täten on warmaan hynnetty jhwät waot Saffan naisten toukomaihin.

Silmäys kongressin tybjärjestykseen ja ohjelmaan osoitti heti että, joskin naisasian muitakin tärkeitä puolia oli siinä otettu huomioon, ammattityshymykset, niihin luettuna perheenäidin toimi, kuitenkin olivat saaneet runfaimman tilan. Yksi päivä oli omistettu jiwistys- ja kaswatuskyshymykille ja yksi naisen juhteelle julkiseen elämään, muina kolmena oli käjittelynalaijena ensin kotitalous, sitten warjinaiset ammattityshymykset: naisen osallisuus maatalousteomiiin; naisen ammattitaidon kohottaminen 1) suurteollisuuden, 2) käjiteollisuuden ja 3) taideteollisuuden alalla sekä tyshmys järjestäytymisen tuottamista ednista; edelleen naisten pyrkiminen yliopistollista jiwistystä edellyttäwille toimialoille; näyttelijättärien oikeudellinen asema; sairaanhoitajattarien yhteiskunnallinen ja taloudellinen asema hynnä waltion ja yhteiskunnan welwollisuudet tätä 75,000 henkeä käjittäwää ammattikuntaa kohtaan.

Mutta jos ken luuli tämän ohjelman olevan jamaa kuin kuina jokapäiwäijyys, hänelle oli tuntematon näitten edistysmielisten naisten jhwentymiskyty, joka pinnan alta etsii ihmioiden yhtymäkohtat, tuntematon myös se raitis idealismi, joka ikäänkuin kaarentuu yli heidän toimintansa walaan siihen uskallus- ta ja tulewaisuuden toiwoa. Wai oliko tämä altis toiminta ehkä tietoista ja kaufonäijöistä taistelua sellaisien, jotka luokkawastakohtien taioittamisessa näkewät yhteiskunnan terween kehityksen pääedellytyksen, kenties sen ainoan pelastuksen? En tiedä, mutta wiisaasti harjitulta ja lämpimästä jhwämeestä läheneeltä tuntui suurin osa siitä, minkä jainme kuulla.

Kotitalousopetuksen yhteydessä, jonka järkipäijestä järjestämisestä on odotetawa suurri kansan aineellisen, terwehdel-

lijen ja siiveellisen hywinvoinnin nousu, oli puhe n. s. „naisten palvelusvuodesta“, jolla tarkoitetaan että, jamaoin kuin nuoret miehet valmistuvat maataan puolustamaan, naiset koulun suorittuun uhrasivat vuoden kehittyänsä yhteishyödylliseen toimintaan. Useat puhujat arvelivat että tämä päämäärä parhaiten saavutettaisiin, jos määrättäisiin kaikille tytöille pakollinen kotitalousopetus. Tyttökoulunopetuksen alalla johtava ja asemassa oleva neiti Helene Lange lausui tällöin mielipiteensä, että tämä kansakoulun läpikäyneelle tytölle olisi erittäin suotava ja suurta suunnasta tuottava ratkaisu, mutta että omistavien luokkien tyttärien „palvelusvuosi“ olisi käytettävä opastukseen yhteiskunnalliseen aputyöhön. Tämä tuntuikin hyvin harvitukselta, mainittu työ kun on Saksassa erittäin laaja ja monihaarainen ja sitä hoidetaan sekä ammattityönä että hyvin suuressä määrin myöskin vapaaehtoisena palkattomana toimena, „funniathtävänä“, niinkuin siellä kauris termi kuuluu. Tarvitaan järjestyksessä koulutettuja voimia näihin toimiin, sillä naiset vaativat tarmokkaasti päästäkseen paljoa enemmän kuin tähän asti mukaan esim. kunnallisiin tehtämiin. Ja wafawasti painostetaan että nainen, joka funniathtävänä ottaa tällaisen toimen vastaan, on olewa siihen yhtä huolellisesti valmistunut kuin se, joka tällä alalla astuu palkattuun wirtaan. Saksassa onkin jo 11 yhteiskunnallista naiskoulua alkaen Saksalaisewankelisen naisliiton Hannoverin perustamasta Kristillis-sosialisesta naisseminaarista ja Berlinin Sosialisesta naiskoulusta, joka on tohtori Alice Salomonin suunnittelema ja johtama. Syyt tähän ripään ja päämäärästään tietoiseen toimintaan ovat monet. Mutta yksi tärkeimpiä on se, että suuren, nopeasti kehittyvän teollisuuswaltion olot pakottamalla pakottawat kansalaisia ryhtymään keinoihin työläisluokan hätätilan lieventämiseksi, ja Saksan naiset ovat osittaneet tässä suhteessa o-

maawansa heidän kansalleen yleensä ominaista yhteiskunnallista henkeä. Ja tähän toimintaan he tahtowat tuoda mukaan erityisesti naiselliset luonteenarwot ja ominaisuudet ja käyttää niitä aloilla, jotka koskewat kaswatukselta, kouluoloja, yhteiskunnallista aputoimintaa, sanalla sanoen aloilla, joilla joudutaan tekemisiin naisten ja lasten kanssa. Mutta he eiwät enää tyydy wain edeswastuuttomaan apurityöhön, sillä kyllin paljon he jo ovat olleet mukana toimesa eiwaltaakseen kuinka se asema waikeuttaa alotteiden tekemisen ja työn onnistumisen. Esikwawaksi asetettiin usein Badenissa waltitsemat olot, sillä siellä naiset wawat päässeet odottamattoman paljon mukaan kunnalliseen elämään. Mutta ainoana täydelleen tepsimänä keinona mainittiin kunnallinen äänioikeus ja waalikelwaisuus, jonka pikaisista saavutuksista katjottiin wälttämättömäksi. Saksan naiset tahtowat tehdä työtä, itsetietoista, wastuunalaista työtä, se ajatus tunkei mieleeni monet monituiset kerrat.

Niin pitkälle kuin nainen Saksassa on päässyt yhteiskunnallisessa awustus-toiminnassa, niin paljon on hänellä wieslä taisteltavana päästäkseen ylempien koulujen suhteen oikeuksiinsa. Käikimmät epäkohdat waltitsewat Preussissa. Tämä waltio uhraa ylempiin tyttöjen oppilaitoksiin werrattuna poikakouluihin waroja suhteessa 1:17. Sikkipä oli tyhjyys tyttöjen oikeudesta päästä poikakoulujen ylemmille luokille, sitä tietä pyrkäksään yliopistoon, mitä wilkkaيمان keskustelum esineenä. Amerikalainen nainen, profesjori Rehs piti esitelmän itäläisistä yhteiskouluista, saksalaisista toiset, waikka kannattimattain aatetta, pelkäsiwät sen toimeenpanoa nykholoissa, toiset taas kehottimwat siihen. Dmituista kyllä nimitettiin tätä kouluwuotoa: että poikia ja tyttöjä melkein täysikaswaneina ruwetaan opettamaan samassa oppilaitoksessa, missä on ainoastaan miesopettajia, yhteiskaswatuksella. Koska minä 8 wuotta siitä Berlinis-

jä laajasti olin tehnyt selkoa meidän yhteiskouluoloistamme, katsoin melvollisuudeksi muutamin sanoin keskustelussa kertoa aatteen ripeästi edistymisestä viime aikoinakin, mainiten että yhteiskoulumme yleensä ovat hyödyttäviä, tähdellisiä ylempiä kouluja, että mies- ja naisopettajien luku on yhtä suuri, että niitä johtavat johtaja ja johtajatar sekä että tyttöjen luku niissä on jonkun verran suurempi kuin poikien. — Keskustelun lopputuloksena lausuttiin juotavaksi, että Preussin hallitus koetteeksi avaiji jottkut poikakoulut tyhdyille.

Viime aikoina on ripeästi toimittu maanviljelyksen alalla työsentelewiin naisten ammattitaidon kohottamiseksi, perustamalla talouskouluja y. m. Samoin oli teollisuudesta keskusteltaessa tärkeänä kshymyksenä, miten etenkin lahjakkaita naisia voitaisiin vapauttaa kaikkein kuolettavimmasta konetyöstä ja kehittää heidän taitoaan suorittaa sellaista työtä, josta maksetaan suurempi palkka, ja jonka valmistaminen muutenkin tuottaisi suurempaa tyhdytystä. Lämmin osanotto ja luja tahto saada aikaan muutoksia parempaan päin ilmenei näissä keskusteluissa, ja vielä lämpimämpi, kun kshymyksessä olivat kankakoululapset, joista usein kaikkein lahjakkaimmatkin joutuvat kuolettavaan tehdastyöhön, esim. aamusta iltaan säilytetehtäössä leikkaamaan sipulia. „Sitäkö warten minä niin erikoisesti tämän tytön kehityksestä huolehdiin, sikäkö hän itse pani kaikki woimansa liikkeelle juorittaaakseen koulutyhönä oikein hywin!“ lausui surun wallassa eräskin opettaja.

Jos olivat aamupäiväkokoukset, joista minä ajan wähyhden tähden olen woinut antaa wain muutamia wiittauksia, wilkkaita ja monipuolisia, niin eiwät olleet iltakokouksetkaan wailta mielenkiintoa. Päinwastoin tuotiin juuri niissä esille naisasia-aatteen eri puolia monta kertaa erittäin waiwuttawassa walaiustuksessa ja aina muodollisesti etewällä tavalla suppeassa, afiallisessa ja tarkoin keskitetyssä muodossa. Mainit-

sen erittäin nti Paula Muellerin lämpimän esityksen naisen suhteesta kirkolliseen ja uskonnolliseen elämään, nti Anna Bappritzin siweellisyhesitelmän, annoan laatuana, niin täynnä woimaa, lämpöä ja uskoa tulewaisuuteen se oli, sekä tohtori Gertrud Bäumerin wiehätävän ja siwämietteisen esitelmän naisasian merkityksestä persoonalliselle kultuurille.

Tietysti ei unhotettu naisasian waiwutusta naimisissa olewaan naiseen ja itse awioliittoon. Tämän esilletuominen oli uskottu lafitieteen tohtori rouwa Marianne Weberille, joka jo ensimmäisenä kokouspäiwänä oli awiowaimon taloudellisen aseman kohottamiseksi ehdottanut muutaman warsin pieneltä tuntuwana parannuksen, jolla kuitenkin oli se suuri etu, että se liittyi nykypoloihin, ja jentähden mahdollisesti woidaan saada lainsäädännössä totutetuksi. Hän wiittoi nyt toisessa esitelmässä siihen, että wasta puritaanien keskuudessa Uudessa Englannissa waltameren toisella puolen kästy, että on enemmän toteltawa Jumalaa kuin ihmisiä, ensi kerran historiassa jowellettiin naisen asemaan. Mainitti wain suuret saksalaiset ajattelijat, jotka kaikille waatiwät oikeuden siweelliseen itsemääräämiseen, ja huomautti että kshymys siitä, oliko naisjellakin olewa tämä persoonallisuudeksi kehittyminen oikeus, jen jälkeen ei ole joutunut pois päiwäjärjestyksestä. Naisajaliike on itessään myöntäwä wastaus tähän kshymykseen. Siihen liittynyt nainen waatii että se täshiwaltaisuus, johon koneiden aikakausi on pakottanut naimatonta naista, tulisi myös awiowaimon osaksi. Hän tahtoo siis että awioliitto oikeudellisessa ja siweellisessä suhteessa perustuisi puolisoiden tähdelliseen towerillisuuteen. Tämän uuden awioliittoihanteen edustajat eiwät suinakaan tällä arwelu palwelewan wain oman sukupuolensa etuja, wain heidän wakaumuksensa mukaan se on oman ja yleistä henkistä siwistystä ja awioliiton arwoa edistämään. Winoastaan wapaat-

na persoonallisuutena waimo tyfenee ot-
tamaan ojaa miehensä korkeampiin har-
rastuksiin ja oman sija-elämänsä kehityk-
sen avulla pitämään luokitettavaa joi-
päiväisyhyttä loitolta avioliitosta. Tämä
on arvaamaton etu miehelle, waimolle
ja nuorelle polwelle sekä sen kautta koko
yhteiskunnalle.

Viimeinen iltaesitelmä oli neiti Sa-
lomonin hywällinen esitys naisasian
merkityksestä yhteiskunnalliselle elämäl-
le. Koetan muutamain sanoin esittää sen
pääajatuksiset:

Kun naisajaliite waatii naisten
woimille uutta waiikutusalaa, koska sen
pääajatus on että naisilla kodin ulkopuo-
lellakin on tehtäviä täytettävänä, niin
se lähtee siitä wakaumuksesta, että nai-
sia on johdettava uuteen yhteiskunnal-
liseen waiikutukseen siksi, että he erikois-
ten luonnolahjojensa ja ominaisuuksi-
ensa kautta tyfenevät tuomaan esille uu-
sia kultuuriarwoja. Tämän naisillisen e-
rikoisuuden oleellisiin piirre on a r w o n a
n t o i h m i s e l ä m ä l l e. Ja sanoin
kuin naisen luonnontehävä on ihmis-
elämän luominen, niin on hänen kultu-
ritehtävänsä suojella ja säilyttää elä-
mää, wastustaa ihmismoimain hukkaa
ja tuhlaamista, taistella suuremman oi-
feudenmukaisuuden saavuttamiseksi yhe-
teiskunnallisella alalla ja olla mukana
rakentamassa siltoja yli sosialisten luok-
kawastakohlien.

Naisajaliite waatii sentähden entistä
hywempää siivistystä — erityisesti ta-
loudellisia ja yhteiskunnallisia tietoja —
sekä pääsyn julkisiin toimiin. Tämä on
omanja wiemään siivistyneiden ja omis-
tawain luokkain naiset käytännössä otta-
maan ojaa yhteiskunnalliseen työhön, ja
toisaalta owat pyrkimykset työläisnaisen
ammattitaidon, järjestyshymisen ja a-
wustuksen hywäksi omanja h ä n e n a-
semaansa kohottamaan. Toisten tulee ot-
taa itselleen uusia welwollisuuksia nos-
taakseen toisten, näänthymässä olewain,
hartioilta jonkun ojan heidän taakastaan.
Äänioikeuden vaatimus ei merkitse
muuta, kuin että naisten, kun heille kait-

fiällä julkisessa elämässä awataan wai-
ikutusala, täytyy päästä toimimaan o-
man persoonallisuutensa ja luonteensa
mukaan. Kun hoidon, kaswatuksen, suo-
jeluksen tehtävät, joita nainen aikaisem-
min suoritti perheessä, nykyään suuret-
si osaksi owat siirtyneet waltion ja kun-
nan huostaan, täytyy naisen astua ja-
ma askel ja johtaa toimintansa kulke-
maan julkisten laitosten kautta.

Tässä on siis kyshymys naisten ojan-
otosta kaikkiin suojelus- ja aputoimin-
nan monipuolisiin tehtäviin eikä aino-
astaan köyhäinhoidon, waan koulutar-
kastuksen, kansainiivistyksen ja -terweh-
den, parannettujen asuinolojen, työläis-
piirien ammattitaidon ja -suojeluksen a-
lalla.

Tämä naisasian yhteiskunnallinen oh-
jelma, tämä sen vaatimusten ulottami-
nen kaikkien naispiirien tarpeisiin on
tehnyt mahdolliseksi että kaikkiin yhteis-
kuntaluokkiin, kaikkiin ammatteihin ja
eri uskonnustuksiin kuuluvat naiset
antautuwat yhteiseen työhön. Pyrkimys
saattaa naisen waiikutus julkiseen elä-
mään täyteen kehitykseen ja merkitykseen,
tämä persoonallisuuden yläpuolella ole-
wa päämäärä on sukupuolemme piiris-
jä luonut yhteiswastuuntunteen ja opet-
tanut naisia woittamaan eri elämänfat-
tomuksien luomat wastakohdat. Siten on
naisajaliite alkanut naisten omassa
piirissä totuttaa sen, minkä se koko yhe-
teiskunnalliselle elämälle pyrtii saavut-
tamaan, lopettaa neiti Salomon.

Kun minulla oli onni olla läsnä
nyöskän Berliinin kansainvälisessä
naiskongressissa 1904, jouduin tahto-
mattanikin wertailemaan nykyisiä olo-
ja silloisiin. Mikäli tyfenen arwostele-
maan, on edistys suuri, osittain walta-
wa. Harrastajain joukko on kaswanut,
ja entiset owat saaneet lisää intoa, uu-
sia näkökohtia sekä kokemusta. Tise kan-
sainvälinen kongressi on waiikutannut
paljon. Niinpä perustettiin esimerkiksi
Saksalainen Gyceum-klubi, joka on ke-
hittynyt nykyisen naismaailman pyrin-
töjen keskukseksi ja niin suureksi, että se

jaattoi asettua johtoon näyttelyä suunnittelemaan ja toimeenpanemaan, juuri vuotta jälkeen juuren kongressin ja, niinkuin nimenomaan myönnetään, sen aiheuttamana. Kongressin yhteydessä oppi näet joukko eteviä naisia eri aloilta pitämään toisiaan arvossa juuri erilaisuudessaan, se tuntui henkisesti elähtyttävältä, ja klubi, jolla nyt on sisäryhdistyksiä Lontoossa, Pariisissa, Roomassa ja Firenzessä, luotiin tätä yhteistunnetta palvelemaan ja kasvattamaan. Sen menestyminen riippuu kai suurelji osajfi siitä, että yffi sen johtajia on kauppaneuvoksetar Hedwig Heyl, Saksan etevimpiä naisia, naisten ammattiopetuksen perustaja ja, kuten wakuutetaan, tämän vuoden näyttelyn sielu, joka „hän yffin omaa niin paljon mielifuwitusta, rohveutta ja uskoa asiaan, että jaattoi suunnitella ja wiedä onnellijille perille sellaisen suurtyön“.

Että Saksan miehisiäkin on niitä, jotka kannattawat naisten pyrintöjä, on ilmeistä. Mutta että esim. waltiopäiwillä ei noustu wästarintaan, kun, tosin ohimennen, mainittiin aiwan luonnolliseksi, että naiset ennen pitkää pääsivät mukaan oikeuskaitokseen, nim. kun nuorisotuomioistuin-järjestelmä pannaan alkuun, osoittaa warmaankin tuntuwaa edistystä.

Yffi seikka, joka tämän vuoden kongressissa teki niin miellyttävän ja toiworikkaan waiikutuksen, on nuorten harvas osanotto. Olihan johto kokonaan kahden nuoren naisen, tohtori Wäumerin, Saksan naisten Kansallislitton puheenjohtajan, ja yhteisfunnallijista harvassuuffistaan tunnetun tohtori Salomonin käsiässä. Uupumaton, uhrantuwaa työntö, harwinaisen hywin koulutettu intelligenssi ja lämmin sydän owat näille mollemille naisasian johtajille ominaisia.

* * *

Kun minä kongressissa keskellä ihmistungosta istuin waratulla paikallani aiwan puhujalawan edessä kuuntelemaan keskustelujia, etsiwät ajatufeni usein Suomen naisten Kansallislittoa, jonka edustajana minulle tämä etu ynä pääsy kaikkiin huomattaviin tilaisuuksiin oli awoinna. Tämä edustustointi oli todellinen sefem awaudu! Minä käytän tilaisuutta esiintuodakfeni minulle juodusta funniasta wipittömän kiitokfeni, kiitokfeni uusista waiikutuksista, ihwennetyistä näkökohdista ja sisällijestä rikasfiumijentunteesta.

Minä näin fiellä filmieni edessä mitä juuri, lufuijista yhdistyffistä kokoonpantu naisliitto merfitsee, kuinka se luo yhteyttä, kuinka se harjoittaa kurinpitoa opettaen jäfenet etsimään esille sen, mikä yhdistää, ja tarwittaessa fiirtämään syrjään sen, mikä eroittaa. Näin mikä w o i m a kansallislittoa woi olla.

Ollen kaukana kotimaasta wieraan kansan keskuudessa ihmettelin wästin, mikfi kaikki kuitenkin tuntui niin tutulta ja kodikkaalta. Saii melkein kuin hawainto-opetusta siitä, miten aate, miten yhteiset riennot yhdistäwät. Entistä selwemmäksi käwi minulle Kansainwälisen naisliiton aatteen sywä merkitys.

Samalla kuin minä S. N. K-litton wuosikokouffessa laulun iloni siitä, että meillä tämä työ edes on taimella, tiedän puhuwani kaikkien sydämeestä, kun erikoisesti kohdistan kiitokfeni puheenjohtajallemme, neiti Aleksandra Gripenbergille, tämän taimen rohkealle istuttajalle ja hellälle waalijalle. Onnistukoon hänen, rouvan ja hallojen uhalafin, kasvattaa siitä mahtawa puu, jonka warjossa Suomen naisten toimet menestyhvät ja kantawat hedelmiä isänmaalle.